

CONCEPTES BÀSICS

DESIGUALTATS DE GÈNERE EN L'ÀMBIT LABORAL

- **Avaluació de l'impacte de gènere:** Valoració de l'efecte que té una proposta d'actuació sobre les dones i els homes, amb l'objectiu de neutralitzar els efectes discriminatoris i fomentar la igualtat d'oportunitats.
Exemple: en un Ajuntament, als cursos de formació, no hi anaven les dones. D'una anàlisi més acurada del perquè, es va veure que la raó més important era l'horari en el qual es feien els cursos (a partir de les 17h). La modificació d'aquest horari va permetre que les dones hi accedissin i això, a la llarga també va facilitar la seva promoció.
- **Bretxa salarial:** Diferència entre el salari mitjà dels homes i de les dones.
- **Dades segregades per sexe:** Conjunt de dades i informacions estadístiques desglossades per sexe, la qual cosa permet fer una anàlisi comparativa entre dones i homes per poder detectar així les diferències de gènere i possibles discriminacions.
- **Diferència de retribució entre dones i homes:** Diferència de sou mitjà entre homes i dones, per als mateixos nivells de responsabilitat i/o per a les mateixes categories professionals.
Exemple les netejadores reben un sou inferior als netejadors de vidres.
- **Discriminació directa per raó de sexe:** La situació en què es troba una persona que sigui, hagi estat o pugui ser tractada, per raó del seu sexe, de manera menys favorable que una altra en una situació comparable.
Exemple: la no contractació de dones embarassades o dones que preveuen tenir un fill o filla en un període curt de temps.
- **Discriminació indirecta per raó de sexe:** Discriminació que es produeix quan una disposició, un criteri o una pràctica de caràcter aparentment neutre posa a persones d'un determinat sexe en desavantatge respecte les persones de l'altre sexe.
Exemple: la dificultat de promoció professional de les dones a causa de l'organització dels horaris de la jornada de treball, que sovint són incompatibles amb les responsabilitats familiars assignades socialment a les dones.
- **Equitat de gènere:** Distribució justa de drets, beneficis, obligacions, oportunitats i recursos entre les persones a partir del reconeixement i el respecte de la diferència entre dones i homes a la societat.
- **Estereotip de gènere:** Conjunt de clixés, concepcions, opinions o imatges generalment simplistes que uniformen les persones i adjudiquen característiques, capacitats i comportaments determinants i diferenciats a les dones i als homes.
Exemple: es diu que els homes són valents, decidits, dinàmics, racionals, francs...i que les dones són submises, sensibles, passives, tendres, pacients, bondadoses, etc.

- **Gènere:** Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i de comportaments a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica.
Exemple: tradicionalment s'ha atribuït a les dones la funció de tenir cura dels fills/es, però no hi ha cap raó biològica que expliqui per què han de ser les dones les que duguin a terme aquestes tasques.
- **Indicador de gènere:** Mesura, nombre, fet, opinió o percepció que mostra la situació específica de les dones i dels homes, així com els canvis que es produeixen en els dos grups a través del temps. L'indicador de gènere és una representació d'un fenomen determinat que mostra totalment o parcial una realitat i que té la funció de fer visibles els canvis socials en termes de relacions de gènere al llarg del temps.
Exemple: taxa de parcialitat involuntària per sexe (nombre de dones i d'homes que treballen de manera remunerada a temps parcial per raons de dedicació obligada a altres treballs no remunerats).
- **Perspectiva de gènere:** Presa en consideració de les diferències socioculturals entre les dones i els homes en una activitat o un àmbit per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, considerant com les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten diferencialment dones i homes. La perspectiva de gènere permet de visualitzar dones i homes en la seva dimensió biològica, psicològica, històrica, social i cultural, i trobar línies d'acció per a la solució de desigualtats.
Exemple: el fet de tenir en compte la segregació horitzontal existent en el mercat de treball quan es dissenyen cursos de formació ocupacional.
- **Política d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes:** Conjunt de mesures que incorporen la perspectiva de gènere en la planificació, el desenvolupament i l'avaluació de les decisions per combatre una situació de desigualtat i de discriminació entre dones i homes.
Exemple: els plans d'igualtat d'oportunitats que es desenvolupen a les diferents organitzacions i totes les mesures que s'hi preveuen.
- **Procés selecció igualitari:** Procediment pel qual una empresa tria, per ocupar un lloc de treball determinat, la persona que més s'adequa a les necessitats de l'organització sense aplicar cap tipus de discriminació (ni directa ni indirecta) per raó de sexe.
- **Rol de gènere:** Comportament que, en una societat concreta, s'espera d'una persona per raó del seu sexe. Generalment, una persona assumeix els rols de gènere i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'aquests rols.
Exemple: un dels rols assignats tradicionalment als homes és ser els responsables de les activitats productives i les activitats polítiques. Un dels rols assignats tradicionalment a les dones és tenir cura dels fills i/o de les filles i de les persones dependents, i ser les responsables de les relacions afectives.
- **Segregació vertical de l'ocupació:** Distribució no uniforme de dones i d'homes en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.
Exemple: presència inferior de dones en càrrecs directius, cercle d'empresaris, col·legis oficials, etc. El percentatge de dones que ocupen llocs executius en grans empreses a Espanya és molt baix.

- **Segregació horitzontal de l'ocupació:** Distribució no uniforme de dones i d'homes en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.
Exemple: les dones desenvolupen més professions vinculades al camp de l'educació, la infermeria, la neteja i la confecció. En canvi, hi ha un % més d'homes que de dones en l'enginyeria, la indústria i la construcció, així com en les ciències, les matemàtiques i la informàtica.
- **Sexe:** Conjunt de les diferències físiques, biològiques i anatòmiques que divideixen els individus d'una espècie en mascles i femelles.
Exemple: les característiques biològiques determinen que només les dones pareixen i poden alletar els seus fills i les seves filles.
- **Sexisme:** Actitud basada en una sèrie de creences que legitimen l'hegemonia dels homes sobre les dones.
- **Transversalització de gènere (de l'anglès gender mainstreaming):** Estratègia a llarg termini que incorpora la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en totes les polítiques i actuacions d'un govern, per tenir en compte les necessitats i els interessos tant de les dones com dels homes.

Font: Les 6 "i" de la igualtat. Mètode de gestió de la igualtat d'oportunitats a les empreses.
Generalitat de Catalunya, Departament de treball. (2009)